

REPUBLIKA SLOVENIJA
MINISTRSTVO ZA IZOBRAŽEVANJE,
ZNANOST IN ŠPORT

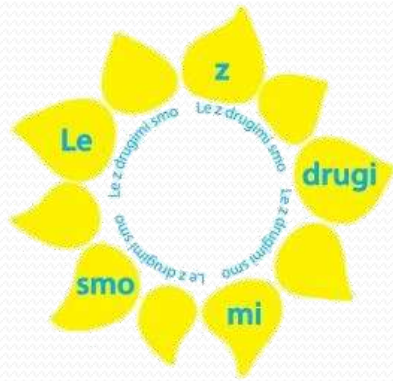

PEDAGOŠKI INŠTITUT

EVROPSKA UNIJA
EVROPSKI
SOCIALNI SKLAD
NALOŽBA V VAŠO PRIHODNOST

»Krepitev socialnih in državljanskih kompetenc strokovnih delavcev«

Le z drugimi smo

doc. dr. Aleš Bučar Ručman

Fakulteta za varnostne vede, Univerza v Mariboru

ales.bucar@fvv.uni-mb.si

- Uvod v razumevanje strukturnega nasilja in povezave z migracijami-

Ljubljana, 2016

Naložbo sofinancirata Ministrstvo za izobraževanje, znanost in šport Republike Slovenije in
Evropska unija iz Evropskega socialnega sklada

O meni

Izobrazba: FDV (uni., mag.) FF UL (dr., oddelek za sociologijo)

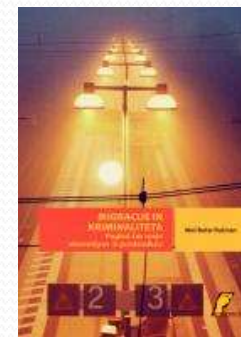
Zaposlitev: FVV UM

- 2004/2007 asistent
- 2007-2014 višji predavatelj
- 2014 – docent (nosilec 3 predmetov) & prodekan za mednarodno sodelovanje

EU Projekti/Član programske skupine Varnost v lokalni skupnosti/Migracije in kriminaliteta (raziskava TZL)/JF Fellowship/Begunski centri & meja; Član mednarodnega konzorcija univerz Migracije/sekuritizacija/nadzor...

Knjige

- Nasilje in mladi (2004)
- Potrošniška demokracija: Analiza politično-medijskega diskurza sodobnih „demokratičnih“ družb (2011)
- Migracije in kriminaliteta: pogled čez meje stereotipov in predsodkov (2014)

Znanstveni članki, predavanja itd.

POTEK VSEH SKLOPOV PREDAVANJ

- 1. Strukturno nasilje**
- 2. Strukturno nasilje, migracije in multikulturalna družba**
  - Institucionalizirane oblike (neo)rasizma/nasilja
  - Neformalne oblike (neo)rasizma/nasilja
- 3. Primeri iz Slovenije**
- 4. Vaja: Eye of the storm (Blue eyes, brown eyes exercise; Jane Elliott) in diskusija**

Kaj je nasilje?

Bufacchi (2005) imenuje minimalističen in obširen pogled na nasilje, de Haan (2008) piše o restriktivni in inkluzivni definiciji nasilja

**Dvojnost v razumevanju
nasilja med raziskovalci:**

- 1.) ožji pogledi => nasilje = fizična sila, prisila
- 2.) širši, kompleksnejši pogledi, nasilje vključuje oškodovanje, prizadetje, ki **ni le fizično** + ni nujno, da je povzročeno **le s fizično silo**.

SO TE DEFINICIJE SPREJEMLJIVE? SMO KAJ SPREGLEDALI?

At the forefront of our minds, the obvious signals of violence are acts of crime and terror, civil unrest, international conflict. But we should learn to step back, to disentangle ourselves from the fascinating lure of this directly visible “subjective” violence, violence performed by a clearly identifiable agent.

Žižek (2007: 16) pravi, da je v neverjetni obsesiji današnjih družb z nasprotovanjem vsem oblikam subjektivnega (direktnega) nasilja »**nekaj sumljivega, docela simptomatskega, kakor da bi si obupano prizadevali preusmeriti našo pozornost od pravih težav, kakor da bi se trudili zabrisati druge oblike nasilja**«.

- Galtung (1990: 292) **nasilje** (direktno in strukturno) =>
»*napadi na osnovne človeške potrebe in splošneje na življenje, ki bi se jih bilo mogoče izogniti, povzročijo pa zmanjšanje realne možnosti zadovoljevanja potreb pod stopnjo, ki je potencialno mogoča*«.

- Galtung: Direktno nasilje vključuje prepoznavnega akterja nasilja, medtem ko strukturno nasilje takšnega akterja nima, saj je nasilje vgrajeno v strukturo in se kaže kot »neenaka moč in posledično neenake življenjske priložnosti«.
- Galtung: »direktno nasilje dogodek, strukturno nasilje pa je proces«.
- Direktno nasilje = dejanje, ki ga stori oseba, storilec; strukturno nasilje je storilec sicer lahko oseba, **vendar njegova krivda presega njega samega** (vendar mu pri tem ne daje absolutne imunitete za individualno odgovornost). Ta oseba je namreč le orodje celotnega sistema.
- Žižek: systemskega nasilja (kapitalizma) ni mogoče pripisati konkretnim posameznikom in njihovim zlim namenom, saj je to nasilje povsem objektivno, systemsko, anonimno.

Žižek (2008): Subjektivno nasilje (Galtung = direct) je najbolj vidna oblika nasilja + sistemska nasilje (Galtung = structural) simbolično nasilje (Galtung = cultural)

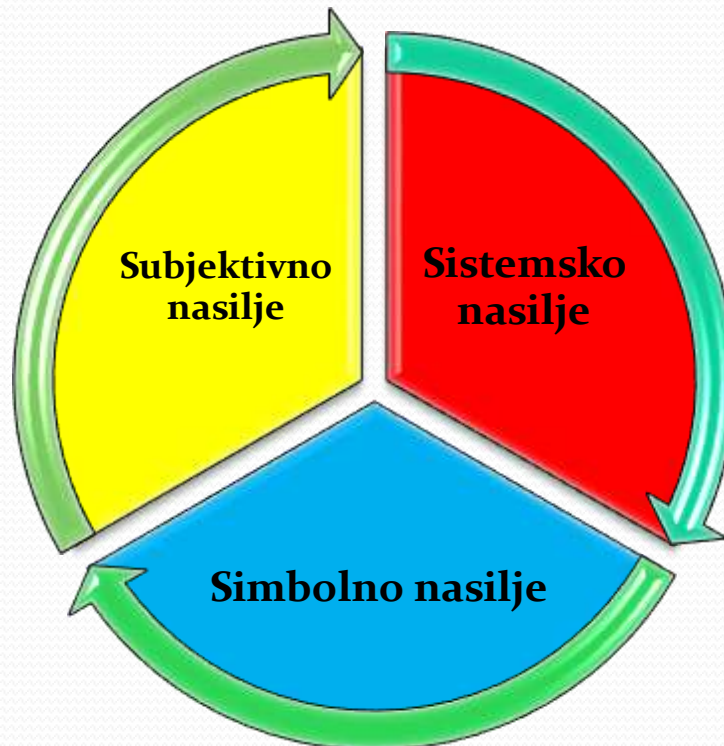

Table I. A Typology of Violence

	Survival Needs	Well-being Needs	Identity Needs	Freedom Needs
Direct Violence	Killing	Maiming Siege, Sanctions Misery	Desocialization Resocialization Secondary Citizen	Repression Detention Expulsion
Structural Violence	Exploitation A	Exploitation B	Penetration Segmentation	Marginalization Fragmentation

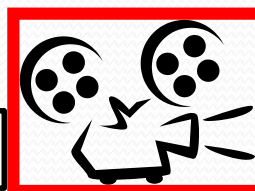
Galtung, J. (1990). Cultural Violence. *Journal of Peace Research*, 27(3), str. 292.

	Occupational Disease	Crime (halved)
Death	25,000	9,500
Other physical harm	250,000	500,000

Reiman, J. (200). The rich get richer and the poor get prison (str. 81).

Galtung => **Kulturno nasilje** (*cultural violence*) “elementi kulture, simbolična sfera našega obstoja, ki jo ponazarjajo religija in ideologija, jezik, umetnost, empirične znanosti in formalna znanost (logika, matematika), ki so uporabljene za upravičevanje in legitimacijo direktnega ali strukturnega nasilja”.

Video: Mandela

- Danes glavna liberalna in prevladujoča družbena miselnost **'nasprotuje vsem oblikam subjektivnega nasilja'** istočasno pa pozabljamo na strukturno/sistemsko nasilje.
- Učimo se **obsojati subjektivno nasilje**, ki ga po Žižkovem mnenju **ustvarjajo ravno agenti strukturnega nasilja**. Prav slednji so tudi tisti, ki ključno vplivajo na oblikovanje prevladujočega družbenega toka oziroma "mainstreama" in preko šolskega sistema in ostalih ideoloških aparatov države, vplivajo na vzpostavljanje razmer, v katerih se oblikuje omenjen bipolaren odnos do nasilja.

- Tudi v industrijsko razvitem svetu so **za nas sprejemljive razmere (?)**, da si morajo zaposleni za preživetje iskati dodatne vire dohodka, da se zbira prostovoljne prispevke za zdravljenje, oskrbo s hrano... Sprejemljive so razmere, v katerih ljudje trpijo in umirajo zgolj zaradi nezmožnosti plačila zdravstvenega zavarovanja, ne morejo si pridobiti izobrazbe, izboljšati socialnega položaja, razviti svojih potencialov zaradi nezmožnosti plačila šolnin itn. (SLO. => od relativne k absolutni revščini)
- Vsiliti se nam hoče mišljenje, da **naj bi bili za vse težave krivi sami** (napačne odločitve; premalo žrtvovanja, vztrajnosti...)

Kanduč (2010: 56) opozarja, da je požrešnost kapitalističnega sistema najpogosteje pripisana **pohlepu posameznikov**, takšen pogled – sicer lahko razumljiv, preprost, prepričljiv – pa zanemari številne sistemske, strukturne, kulturne in situacijske dejavnike

Strukturno nasilje in Jaspersov (1946/2012) instrumentarij presojanja nemške krivde* za drugo svetovno vojno in zločine, ki so se zgodili. Razdelal tipologijo štirih konceptov krivde.

1. **Kriminalna krivdo** (in tudi odgovornost za dejanja) veže na kršitve kazenske zakonodaje in mednarodnega prava;
2. **Politično krivdo** na dejanja državnikov in državljanov države, ki so odgovorni za politično življenje njihove države;
3. **Moralno krivdo**, ki jo za svoja dejanja občutijo posamezniki (oportunizem, neukrepanje, podpiranje, sodelovanje, iskanje koristi);
4. **Metafizično krivdo**, ki predstavlja pomanjkanje absolutne solidarnosti z ljudmi kot takimi. Krivdo, ki jo človek občuti, če ne stori vsega, kar je v njegovi moči, da prepreči vsakršno krivico in zlasti zločine, ki se zgodijo v njegovi navzočnosti ali z njegovo vednostjo.

*Krivda ali lahko tudi **odgovornost**?

Moja definicija strukturnega nasilja

*Strukturno nasilje vidim kot **politike in družbene prakse** – oboje se uresničuje v družbi prek **formalnih** in **neformalnih struktur** (institucij) –, s katerimi so omogočena, legalizirana (neinkriminirana) in normalizirana nelegitimna in nepoštena dejanja, ki zavestno huje oškodujejo druge.*

Literatura

Bučar Ručman, Aleš (2016). Strukturno nasilje kot mehanizem zapiranja migrantov v globalne in lokalne totalne institucije. *Revija za kriminalistiko in kriminologijo*, 67/1, 16–25.

Bučar Ručman, Aleš (2015). Analiza migracij in odnosov v multikulturni skupnosti : primer mestne občine Velenje. *Dve domovini*, 41, 113–125.

Bučar Ručman, Aleš (2014). Migracije in kriminaliteta: Pogled čez meje stereotipov in predsodkov. Ljubljana : Založba ZRC SAZU.

Kanduč, Zoran (2003). *Onkraj zločina in kazni*. Ljubljana: Študentska založba.

Kanduč, Zoran (2010). Krizna tranzicija (ali postmodernizacija), kriminaliteta in strukturno nasilje - kriminološki vidik. *Revija za kriminalistiko in kriminologijo*, 61/1, 51–63.

Galtung, Johan (1969). Violence, Peace and Peace Research. *Journal of Peace Research*, 6/3, 167–191.

Galtung, Johan (1990). Cultural Violence. *Journal of Peace Research*, 27/3, 291–305.

Žižek, Slavoj (2007). *Nasilje*. Ljubljana: Društvo za teoretsko psihoanalizo.